

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
főiskolai tanár, a neveléstudomány kandidátusa
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Iskola
Debrecen

Környezeti nevelési együttműködés OECD – ENSI – Magyarország

Sorozatszerkesztő: Havas Péter, Országos Közoktatási Intézet, 2002. október 16.

Elsősorban tanítóknak, tanároknak, egyetemi és főiskolai hallgatóknak ajánlom a könyvet, de hasznos lehet a környezeti neveléssel foglalkozó szakemberek számára is. Az egyes fejezetek leglényegesebb jellemzője, hogy a kiválasztott részterületeket mélységében elemzik, és ezzel az érdeklődők számára lehetővé teszik az adott terület megismerését, további információk gyűjtését.

A könyv öt fejezetre tagolódik, természetes egységet alkotva. A bevezető az ENSI fogalmát értelmezi, amely nem más, mint a Környezeti Iskolai Kezdeményezések. Összehozza egymással az iskolai kezdeményezéseket, az oktatókat és a többi felelőst, elsősorban az OECD országokon belül. Szilárd hálózatokat épít ki, és segítséget ad minden állampolgárnak saját életük és munkájuk környezeti körülményeinek az alakításában.

Havas Péter részletesen kifejti az OECD – ENSI szerepét a magyarországi környezeti nevelés és a közoktatás fejlesztésében. Az OECD – ENSI törekvéseinek fókuszában a gazdasági fejlődés és az ökológiai szempontok közötti konfliktusok kezelésének pedagógiai alkalmazása áll. A helyi térség fejlesztésére, a gazdaságot-társadalmat dinamizáló stratégiák ökológiai szempontú megformálása egyaránt a fenntarthatósági programokban öltenek testet. Ezeknek az iskolai tanulási innovációhoz történő felhasználása lehetővé teszi a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlatának meghonosodását az intézményes nevelésben.

Figyelemreméltó *John Elliot* tanulmánya az iskolai környezeti nevelési fejlesztésekről, amely összefoglalja a linzi nemzetközi konferencia tapasztalatait (1998. október 3-7.), betekintést enged a világ országainak környezeti nevelésébe. A konferencia rávilágított arra, hogy nagy szükség van konceptuális és gyakorlati segítségre, hogy megvalósítsák azokat a racionális tanterveket, pedagógiai és szervezeti változásokat, amelyek az új ökológia-orientált oktatáspolitikáéhoz és a közreadott címlista biztosítja az iskolák közötti tapasztalatcsere lehetőségét.

A magyarországi öko-iskola hálózat létrejöttét, nemzetközi hátterét, magyarországi megvalósulási hátterét, a hálózat célját, működését, tevékenységi területeit, terveit mutatja *be Varga Attila*. Jól hasznosítható a pedagógiai gyakorlatban az új arculatú iskolák törekvéseinek megvalósításához és a közreadott címlista biztosítja az iskolák közötti tapasztalatcsere lehetőségét.

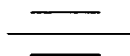
A könyv következő tematikus egysége kutatási publikációkra tér ki. *Csabad Éva* az 1999–2002. közötti időszak OECD–ENSI pedagógusképzés-akciókutatás témáját dolgozza fel, ezért a pedagógusképzésben dolgozó szakemberek figyelmébe ajánlom. Vázolja az oktatás, a környezeti nevelés, a fenntarthatóság problémakörét a pedagógusképzésben, valamint a környezeti nevelés, a tanítóképzés és az akciókutatás kapcsolatát. Az ENSI szellemisége az iskolák számára a környezeti nevelés területén alapvetően három fő célt jelöl meg. A holisztikus szemlélet kialakítását, a környezettel kapcsolatos dinamikus tanítási-tanulási folyamat felerő-

sítését és a környezeti tudatosság fejlesztését. A hazai akciókutatáshoz használt modell a *Kurt Lewin* akciókutatási modelljének módosított változata. (Elliot 1991.)

A modellt egyidejűleg két területen és párhuzamosan alkalmazták: a pedagógusjelöltek pedagógiai képzésében és az iskolai környezeti nevelési programok fejlesztésében. Az akció-program végső értékelése még a kutatókra vár. Az eddigi tapasztalatokból megállapítható, hogy a környezeti nevelési továbbképzési programok számos kihívás elérését célozhatják meg, így a programok lehetnek: részvételi és gyakorlati alapú, konstruktivizmusra épülő, kritikai jellegű, közösségi alapú és együttműködő jellegű, valamint önértékelő jellegű.

Megjelenik az akciókutatás a tanárképzős hallgatók környezeti nevelési programjában és tanítási gyakorlatában is (*Fűzné Kószó Mária – Iván Zsuzsanna*, Módszertani Közlemények 2002. 5. szám). Ebben a tanulmányban három szemeszter tapasztalatairól számolnak be a szerzők. Az általuk alkalmazott fejlesztési modell újszerűségét az adja, hogy a tervezésben, a program megvalósításában és az értékelő alkalmazásban négylépcsős együttműködés történik.

Összegezve: széles és mély áttekintést adnak az egyes fejezetek a környezeti nevelés lényeges kérdéseiről, összekapcsolva az elméletet a gyakorlattal. Különös figyelmet érdemelnek az egyes fejezetek végén található hivatkozási listák.

DR. DOMONKOS JÁNOS
ny. iskolaigazgató, irodalomtörténész
Budapest

Múltidéző emlékezés

Terror Háza Múzeum – Budapest, Andrásy út 60.

„A múltat be kell vallani...”
(József Attila)

A terror áldozatainak állít emléket, de mementó is, a terrorista diktatúrák rémtetteire emlékeztet. 2002. február 24-én 17 órakor nyílt meg ez a maga nemében egyedülálló múzeum. Az épületben fogvatartott, megkínzott, meggyilkolt honfitársainknak kíván emléket állítani. A borzalmak kézzelfogható bemutatása mellett azonban azt is példázza, hogy a szabadságért hozott áldozat nem volt hiábavaló. A XX. század két legkegyetlenebb rendszere elleni harcból végül a szabadság és a függetlenség erői kerültek ki győztesen.

Az átalakítás során az épület emlékművé vált. A fekete paszpartu (díszpárkány, pengefalak és gránitjárda) keretbe foglalja, kontrasztjával kiemeli a múzeumot az Andrásy úti épületek sorából, és történelmi súlyának megfelelően a figyelmet magára a házra irányítja.

A kiállítás installációit (berendezéseit, felszereléseit) az épület földszintjén, első és második emeletén, valamint a hírhedt pincékben, illetve a lépcsőházban és a belső udvarban helyezték el. A látogatók tájékozódását tíz érintőképernyős terminál segíti, amelyekeken megtekinthetőek a kiállítás szintjei és a termek.

Az egyéves munka során az Andrásy út 60. szám alatti épület kívül-belül teljesen megújult. A belsőépítészeti tervek, a múzeum kiállításának arculata és a külső homlokzat *F. Kovács Attila* építész munkája. A múzeum rekonstrukciós terveit *Sándor János* és *Újszászy Kálmán* építészek készítették. A kivitelező az Architekon Rt. volt. A kiállítás zenéjét *Kovács Ákos*